

Ének Igorról és csapatáról

Megkésett siratás

A szövegben Képes Géza fordításából is elhangzanak mondatok

Köszönet Merő Bélának, a kijevi és békéscsabai bemutatók rendezőjének, ébrentartásomért...

1. Nagy állami demonstráció, felvonulás, lobognak a vörös sarlós-kalapácsos zászlók a háttérvászonra vetítve. Időnként valamelyik – feltehetően Brezsnyev – arca jelenik meg közeliben, morogva-hörögve beszél a mikrofonba.

Fiatalok jelennek meg a vászon előtt, zászlókkal és egy plakáttal, a plakáton felirat: MI VAGYUNK A HÉTKÖZNAPOK HŐSEI! A vezér jóságosan feléjük integető kezét látjuk a vásznon. Megmerevednek, visszaintegetnek neki.

EGYÜTT Mi vagyunk a hétköznapok hősei! Ránk számíthat a párt! Mi leszünk a holnapok hősei! Munkánkra számíthat a nép! Éljen Brezsnyev elvtárs! Éljen a kommunista párt! Éljen a nagy Szovjetunió! Éljen a világbéke! Előre a világforradalom felé!

EGYIK Világforradalom? Miféle világforradalom?

MÁSIK Miféle kérdés?

HARMADIK Elment az eszed? Gondolj csak Guevarára!

EGYIK Castro elküldte Bolíviába, hogy kinyírják.

MÁSIK Állat! Ezt hagyd abba.

NEGYEDIK Nem kell mindenkinek gerillának lennie! Mi a hétköznapok gerillái leszünk!

ÖTÖDIK A munka gerillái!

HATODIK Akar a faszom a munka gerillája lenni.

EGYIK Igazi hős akarok lenni, igazi, olyan, olyan...

KÓRUSBAN Na, milyen, milyen?

EGYIK Mit tudom én. Valamilyen.

HETEDIK (gúnyosan) *Nem illendő-e, testvérek, tüstént elkezdni régi szavakkal a szomorú regét Igor hadáról, Szvjatoszlavfia Igor hadjáratáról? Zendítsük hát az éneket, mastani történetek rendje szerint.*

ELSŐ Nem is vagy te olyan hülye.

HETEDIK Mit akarsz?

ELSŐ Játsszunk forradalmat.

HARMADIK Bolond! Még meghallják!

ELSŐ Mi forradalmi ifjak indulunk, mert bennünk a pártunk reménye...

ÖTÖDIK Nem veszélyes ez?

MÁSODIK Az Igor-ének? Eljátszani az Igor-éneket? Miért lenne veszélyes eljátszani a nemzeti eposzunkat?

HATODIK Az oroszok eposzát.

NEGYEDIK Tehetünk mi arról, hogy a szovjeteknek nincs nemzeti eposzuk?

HETEDIK Majd lesz.

ÖTÖDIK Te írod meg, mi?

ELSŐ Hagyjátok abba! Játsszunk!

ELŐBB CSAK PÁRAN, VÉGÜL VALAMENNYIEN Játsszunk! Játsszunk! Játsszunk forradalmat! Játsszunk el az Igor éneket! A mi Igor énekünket! Énekeljük meg a mi hősünket!

Akkor Igor felnézett
a fényes napra,
s látá, hogy egész seregét
setétség borítja.
És mondá Igor herceg
hős harcosainak:
HETEDIK Hú hadaim
s testvéreim!
Jobb, ha egy szálig elesünk,
mint ha foglyul esünk;
üljünk hát, testvérek,
gyorslábú lovainkra,
hogymeglássuk
a kék vizű Dont.

Akarok kopját törni
polovec mezők szélén;
oroszk, véletek akarom ontani véretem,
vagy sisakunkkal iszunk a Donból.

HARMADIK De kik lesznek a polovecek?
NEGYEDIK Hát mi.
HARMADIK Egyszerre nem lehetünk oroszok is meg polovecek is!
NEGYEDIK Egyszerre lehetünk ukránok és szovjetek?
ÖTÖDIK Beloruszok és szovjetek?
HATODIK Örmények és szovjetek?
ELSŐ Oroszok és szovjetek?
EGYÜTT MI MIND SZOVJETEK VAGYUNK...
ELSŐ Meg oroszok...
HATODIK Meg örmények...
ÖTÖDIK Meg beloruszok...
NEGYEDIK Meg ukránok...
HARMADIK De akkor ki lesz az ellenség? Kik lesznek a polovecek?
MIND Hát ők! HÁT ŐK!
HETEDIK De kik azok az ők?
ELSŐ Csönd!
MIND Csönd! Erről Csönd! CSÖND! CSÖND! ERRŐL MAJD A CSÖND BESZÉL.

2. Igor–Jaroszlavna szerelme

A Hetedik középre perdül. Elszánt, lehet, kicsit ivott is. Pergetni kezdi a dobját, mint a sámánok. Egyre gyorsabban és gyorsabban veri, szinte transzba esik a saját ritmusától.

HETEDIK Nem kell csönd! Peregjenek a harci dobok, aki fél, az most menjen haza!

Nem kell csönd, a dob peregjen,
hadat hívjon hadhoz hangja,
dicső ének később zengjen,
induljunk a végső harcba.

Ez a harc csak végső lehet,
vágjunk bele barát, testvér,

*mindegy, lassan alvad-e meg
vagy sugárban hagy el a vér!*

*Aki fél, az menjen haza,
gyáva népek nincsen háza,
egyszer bátrak is lehetnének,
induljunk el a csatába!*

HARMADIK De bátor lettél!
HETEDIK Vagy... vagy... ebben az országban mindig a *lehet* történik, a szabad történik, mert minden, ami történik, az csak azután létezhet, ha megmondták róla, hogy szabad.
NEGYEDIK Mit akarsz?
HETEDIK Dobolni. Dobolni, amíg szét nem száll az agyam. El akarom engedni életemben egyszer, végre, az agyamat.
ÖTÖDIK Fűvet hoztál? Fűveztél már?
HETEDIK Képzeld el, hogy hoztam. És fűveztem. Odesszából érkezett az áru, a matrózok hozták.
ELSŐ Ez veszélyes lehet.
MÁSODIK Itt minden veszélyes lehet, amire ráfognak, hogy az.
ELSŐ Akkor... gyűjtsunk rá!
HATODIK Egy nőtára!
HETEDIK A fenét! Egy spanglira!
HARMADIK Ez olyan... olyan ízé... amerikai módi.
HETEDIK Szarok rá. Ez meg orosz módi. Ígyunk!
HARMADIK Na, ez már tényleg orosz módi. Elő a vodkával, polgártársak, nemsokára kezdődik a Téli Palota ostroma.
NEGYEDIK Az Leningrádban van, számár.
ELSŐ És mi hol vagyunk?
HETEDIK Sehol se vagyunk. Semmik vagyunk, minden leszünk!
EGYÜTT *(közben isznak, rágyújtanak, a Hetedik vadul dobolni kezd.)* Semmik vagyunk, minden leszünk. Semmik vagyunk, minden leszünk. Ez a harc lesz a végső... ez a harc lesz a végső... *(Skandálni kezdenek.)*
Aki fél az hazamehet, törheti tovább a követ, hányhatja tovább a havat, meg a hering-darabokat rá a hóra a vodkától, s féljen a néphatalomtól, aki fél az menjen haza, hódoljon be, szolgál-bolha, legyen kis csavar a gépben, amely minket pusztít éppen...

Az Első és a Harmadik félrehúzódik.

HARMADIK Te leszel Igor, ha játszunk...
ELSŐ Már játszunk. S már te vagy Jaroszlavna.
HARMADIK Az vagyok... a kedvesed.
ELSŐ Akkor te most szépen hazamész, és megvársz otthon. Az ulica Koszmonavtov 15 lesz Putyivól vára, ahol a hetedik emeleten elrejtőzhetsz a polovecek előtt.
HARMADIK Eszembe sincs itt hagyni téged. Csak... kicsit félek. Te nem félsz a rendőröktől?
ELSŐ Nagyon félek. És téged is féltetek. Menj, Jaroszlavna, az ulica Koszmonavtov 15-be, haza. Putyivól várába.
HARMADIK Nem megyek innen sehova nélküled. Szeretlek, Igor...
ELSŐ Azért küldelek el, mert én is... szóval... azért küldelek el...
HARMADIK *Már a madarak vesztedre várnak a tölgyfákon;
a farkasok a vízmosta árkokban vihart támasztanak;
a saskeselyűk víjogva hívják csontokra a vadakat;
a rókák megugatják vörös pajzsodat.*
ELSŐ *A rókák megugatják vörös pajzsodat,
a saskeselyűk víjogva hívják csontokra a vadakat,*

*a farkasok a vízmosta árkokban vihart támasztanak;
Már a madarak vesztetre várnak a tölgyfákon.*
HARMADIK *Elvesztem, ha elveszítelek,
gyöngye vagyok, árva nélküled,
fiatal testemben nem ébredt még gyönyör,
téged akar minden izzó sejtem...*
*Félelmemet bőröm alá rejtem,
végezzem melletted a kövön, mint...*
ELSŐ *Karollak, de retteg minden bennem,
gyönyörhajsolás helyett utcán lázadunk,
nézd a sarkon rendőr áll s figyel,
mocskos és vörös a századunk,
erős vagyok, de ellenük semmi,
eltaposnak, s még csak meg se állnak,
szomjaznám a testedet, de félek
ránk már kíméletlenül vadásznak...*

HETEDIK *(odatáncol hozzájuk, egyfolytában pergeti a dobját)* Nem kell a vörös úr, nem kell ide most lamúr, háborúzni indulj, Igor, ne a forró csípőt karold, Igor, indulj a csatába, polovecek romlására, vagy a magad rontására, indulj Igor a csatába!

MIND Indul Igor a csatába, polovecek romlására, forró csípő sír utána, két fehér kar hull a sárba, háború van most, nem lamúr, nem kell nekünk sem vörös úr, sem vörös sem csillagos, méltóságot akar most...

ÖTÖDIK Ki akar itt méltóságot?

NEGYEDIK De hát mi meg kik vagyunk?

MÁSODIK Megtudjuk-e az előtt, hogy meghalunk?

MIND Megtudjuk-e az előtt, hogy meghalunk, hogy kik vagyunk?

Előkerül egy gitár is. Ismét skandálják az előző szöveget, de most már a gitár is csatlakozik a dobhoz.

MIND Indul Igor a csatába, polovecek romlására, forró csípő sír utána, két fehér kar hull a sárba, háború van most, nem lamúr, nem kell nekünk sem vörös úr, sem vörös sem csillagos, méltóságot akar most...

3. A polovecek feldúlják az országot

A Hetedik körbefutkos a téren, figyel, mi történik. A többiek egy tömbbe rendeződve énekelnek, kántálnak.

HETEDIK Egyre nagyobb itt a zavar...

NEGYEDIK Jön a rendőr és elzavar...

HARMADIK Katona jön és elzavar...

MÁSODIK Egyre nagyobb itt a zavar...

ÖTÖDIK Katonákat is rendeltek...

HATODIK Előbb-utóbb megkergetnek...

HETEDIK Előbb-utóbb megkergetnek...

NEGYEDIK Katonákat is rendeltek...

ELSŐ Nem csináltunk semmit se...

HARMADIK Nem kell ahhoz tenni se...

NEGYEDIK Nem kell ahhoz tenni se...

HETEDIK Hogy ne csináljunk semmit se...

ÖTÖDIK Nem kell ahhoz tenni se...

MÁSODIK Besúgókkal tele a tér...
 ELSŐ Egy-két gumibot még elfér...
 MÁSODIK Egy-két gumibot még elfér...
 MÁSODIK Besúgókkal tele a tér...
 HARMADIK Arcodat véd, hasad melled
 hogyha jönnek, s földre vernek...
 ELSŐ Mért vernének, semmit se
 csináltunk, de annyi se...
 HARMADIK Kell ahhoz, hogy leverjenek...
 HETEDIK Felnyalassák a vérünket...
 NEGYEDIK velünk... Adj még innom, testvér,
 egy-két gumibot még elfér
 itt a téren...
 HATODIK A fejemet beverhetik, de seggemet nem adom!
 ÖTÖDIK A katonákban
 nem lakik sok irgalom...
 ELSŐ Ne féljete, ha elkezdtek
 vigyük végig, mégse tettünk
 semmi olyat, amiért most
 börtön járna, vagy komisz koszt...
 HARMADIK Igor, nézd, a katonákat,
 már egészen körül állnak
 bennünket.
 ELSŐ Most ne féljen senki, a száj
 akkor él, ha szabad, és már
 nem bénítja meg a terror!
 MIND Kimondta! Hát kimondta! Mondd!
 Mondd még, mondd még, mondd még, mondd! Jó hallani, hogy ember vagy, hogy jogod van,
 hogy nem te vagy akivel az összes követ feltörli a törpe tömeg, *a nép*, melyik iszik, zabál, sunyít,
 csencsel, összekakál mindent, hogyha hangosabban szól le rá a hatalomban pöffeszkedő vörös
 báró, kommunista napimádó, déli tengerekre járó, svájci bankban számlát tartó pártburzsoá
 plutokrata, farizeus gennyes fara...
 ELSŐ Ne bénítson meg a terror,
 harcolj, hogy te legyél itthon,
 ne pedig a polovecek,
 segítsetek, fejedelmek!

4. Igor segítséget kér a fejedelmektől – senki sem támogatja

Az Első körbe-körbe fut a téren, próbálja az embereket maga mellé állítani...

HETEDIK *És te, barát,
 ön elvtárs, mind!
 Bátor szándék nem hajtja-e
 szíveteket harcba?
 A levegő-égben szálltok-e
 velünk hősi tette,
 mint a sólyom, mikor
 szelek szárnyán lebegve
 magosba tör, hogy
 a madarat legyőzze?*

S ti körben, vasizmú legények,
fejeteken latin sisak.
Megrendül alattatok a föld,
sok távoli tájék –
hunok,
litvánok,
jativjágok,
germánok
és polovecek kopjáikat földre ejtik,
s fejüket meghajtják
jó dömöcki kardotok alatt.
És te, barát,
ön elvtárs, mind!
Nem hitvány fészek
hatszárnyú sólymai!
Ti nem kockajátékkal győzve
harácsolátok hatalmatokat!
Hol vannak hát
sisakjaitok,
lengyel kopjáitok
s pajzsaitok?
Zárjátok el a puszta kapuját
éles nyilaitokkal,
az orosz földért,
Igor sebeiért,
a szilaj Szvjatoszlavfiért!

MIND De Igor könyörgése
meg nem hatja őket,
nézik közömbösen,
hogy a harcba
egyedül indul gyöngé hadával
a hatalmas, számlálhatatlan
polovec-had ellen,
a rendőrök, a katonák ellen,
a rendnek nevezett
elnyomás ellen,
sisakjukat nem merik fölvenni,
kardjaik rozsdásan
földön hevernek,
nyilak szétszórva,
hogy félre ne értsék,
nem lázadni tartják
szoros tegezben,
a vasizmú legények
izmaikat rejtik,
tekintetüket leszegzik a földre,
félelem igazgat
félőket e földön,
senkit sem érdekel
a haza sorsa,
a polovecek közben

*mindent széjjel-túrnak,
minden kincset
maguknak elragadnak,
szüzeinket kedvük
szerint meggyalázzák,
szemünkbe nevetnek,
csizmájuk koponyánkron,
roppannak koponyák,
és e gyászzenére
táncot roznak a
kegyetlen polovecek,
a sok gyáva madár
legyőzi a kevés sólymot,
a kevés sólyom már
nem látja meg a napot,
nem iszik patakok
híves vizéből,
nem szánt habzó eget
acélos szárnyával,
de elindul harcra
a kevés sólyom,
jobb, ha elesik,
mint ha foglyul esik,
élete végéig
elnyomásban görnyed.*

5. Igor elindul a háborúba – csata, vereséget szenved, elfogják

Riadtan futkosnak körbe-körbe, egyre jobban összeszorul a környezet körülöttük, kis védő-körbe rendeződnek.

HETEDIK	Egyre több a rendőr...
HARMADIK	Egyre több a mogorva katona...
ÖTÖDIK	Az emberek elszivárognak...
HATODIK	Senki sem marad mellettünk...
MÁSODIK	Látszik a szemükben a félelem...
ELSŐ	Megvédjük magunkat...
NEGYEDIK	Nem védünk mi meg semmit sem... a sapkájukkal vernek bennünket agyon...
HARMADIK	Nem csináltunk semmit...
HETEDIK	Itt nem kell csinálni semmit ahhoz...
NEGYEDIK	Hogy elkapjanak...
MÁSODIK	Bevigyenek...
ÖTÖDIK	Megverjenek...
MÁSODIK	Kirúgjanak az egyetemről...
HATODIK	Kitoloncoljanak az országból...
HARMADIK	Szibéria földjét csókoltassák meg veled...
ELSŐ	Ha már elkezdtek, ne hagyjuk itt abba...
HETEDIK	Ez a harc lesz a végső... Igor elindul a csatába, és megütközik a véres kezű polovecekkel...

(Harcolnak, de alul maradnak a végén, mind a csatatéren, mind a felvonulás terén.)

Kora reggeltől napestig,
 estétől hajnalig
 repültek az edzett nyilak.
 Sisakokon csörömpölnek a szablyák,
 szikrázva recsegnek a kopják
 ismeretlen mezőn,
 polovec földek közepette.
 A paták alatt a fekete földet
 csontokkal veték be,
 megöntözték vérrrel:
 bánat kelt ki abból az orosz földön.
 Dúlt a csata egy nap,
 dúlt a csata másnap,
 harmadnap, déltájt,
 Igor lobogói lehanyatlának.
 Itt véres boruk kevésnek bizonyult;
 itt az orosz daliák a tort befejezték,
 nászuraikat megitaták,
 maguk meg porba dőltek
 az orosz földért.
 Fű meghajlott
 fájdalomban,
 a fák keservükben
 legörnyedtek földig.
 Immár, testvérek,
 gyász napja szakadt ránk,
 már az erőt elnyelte a puszta.

HETEDIK *Hadaidat, herceg,*
keselyű szárnyak takarják,
véröket a vadak nyalják?
 HAMADIK *Igor herceg arany nyeregből kiszállott*
s rabnyeregbe ült.
A vár bástyái elbomlanak,
a vigasság lecsüggedt.
 NEGYEDIK *Már a sólymoknak pogány szablyák*
szárnyait lenyesték,
magukat pedig
vasnyűgökbe nyűgözték.

MÁSODIK Ezek ki akarnak nyírni bennünket.
 ÖTÖDIK Te megbolondultál! A huszadik század közepén?
 HATODIK A huszadik század közepén. Nyoma sem marad annak, hogy léteztünk.
 MÁSODIK Egyetlen nyugati sajtótudósítót nem engedtek be a térre.
 HATODIK Egyetlen fényképezőgép sem kattant úgy, hogy a KGB ne venné észre...
 NEGYEDIK A téren már csak mi vagyunk, meg a rendőrök, meg a katonák.
 ÖTÖDIK A huszadik század közepén. Mi megbolondultunk!
 NEGYEDIK Mi meghaltunk... Innen nem tudunk kereket oldani...
 HATODIK Törjük át a gyűrűt...!
 MÁSODIK Hülye. A sapkájukkal vernek agyon bennünket a katonák!
 MÁSODIK A falhoz szorítanak bennünket a rendőrök...

NEGYEDIK   A katonák leeresztik a fegyvereiket...
HATODIK   Vezényszóra várnak...
MÁSODIK   Miért késik a vezényszó?
NEGYEDIK   Mert aki kiadhatná, az még a mikrofonba beszél...

HETEDIK   *Hadaidat, herceg,
keselyű szárnyak takarják,
véröket a vadak nyalják?*

6. Az asszonyok siratóéneke

*Hej, messzire szállt el a sólyom,
madarakat öldökölve – a tengerig!*

MÁSODIK   De mi itt maradunk a köveken.

*De Igor bátor hada nem
támad fel soha többé!*

NEGYEDIK   Itt marad örökre ezeken a köveken.

*Értük kiált a Gyász és a Bánat,
végigsöpör az orosz földön,
lángoló kürtben parazsat rázva.*

ÖTÖDIK   De senki sem tudja, kik voltunk mi, Igor késő népe...

HATODIK   Hallgat a világ, s mi is elhallgattatunk.

*Már a mi kedveseinket, férjeinket
sem ésszel fel nem érhetjük,
sem gonddal nem gondozzuk,
sem szemünkkel nem látjuk,
aranyat, ezüstöt csipetnyit sem csengetünk.*

HETEDIK   Vigyázz, Igor, rád mennek...

MÁSODIK   Segítsünk neki...

NEGYEDIK   Nem mozdul a gyáva lábam...

ÖTÖDIK   A félelem megbénít... nem akarok meghalni...

HATODIK   Több méltóság, ha már hősként nem tudunk viselkedni!

A Harmadik kiválik közülük, Igor felé nyújtaná a kezét, de ürességbe markol a keze

HARMADIK   *Elrepülök kakukként a Duna mentén,
köpenyem hódprémes ujját
Kajala vizébe mártom,
letörlöm véle a herceg sebeit
félelmetes testén.*

*Ó, szél, jó szelecském,
Uram, miért fújsz
ellenségesen miránk?
Mért röpítesz, mondd,
hun nyilakat
könnyű szárnyaidon
kedves hívem hadaira?
Hát nem elég neked,
hogy a felhők alatt fűjdogálsz*

s hajókat ringatsz
a kék tenger hátán?
Uram, mért szórod szét
árvalányhaj-fűként
Az én vígasságomat?

Ó, Dnyeper, te dicsőséges!
Áttörted te a kőhegyeket,
Polovec földön kanyarogva.
Te ringattad hullámaidon
Szvjatoszlav hajóit
Kobjak táboráig.
Uram, hozd hát ringatva
hívemet karomba,
Hogy ne küldjek néki könnyeket
Már korán a kék tengerig.

Ó, ragyogó nap,
háromszor-ragyogó!
Kedves, szép vagy mindenkinek:
Mért ontottad, uram,
perzselő sugaraidat
Kedves hívem hadaira?
Vízetlen pusztán íjaikat
szomjúsággal szikkasztád,
Puzdráikat búbánattal befödted.

7. Igor menekülési kísérlete

HETEDIK   Fuss, Igor, fuss!
HATODIK   Hova futna...
NEGYEDIK   A katonák sorfala összezár...
HETEDIK   Fuss, Igor, fuss!
MIND   Tajtékozott az éji tenger,
vízsugarak szállnak a ködben.
Isten az utat mutatja
Igor hercegnek,
polovec földről
orosz földre,
atyja arany trónusához.

Futott Igor herceg
hermelinként a nádasba,
vízre, mint fehér csörgőruca.
Felpattant a gyorslábú lóra,
szürke farkasként ugrott le róla.
Így nyargalt a Donec kanyarulatáig,
súlyomként suhant
a felhők alatt,
hattyúkat ölve és vadludakat
reggelire,
ebédre
és vacsorára.

HETEDIK   Nem kell nekik... visszalökték közénk...
ELSŐ   Nem keltek nekik... Visszalöktek...
HARMADIK   Hogy együtt pusztítsanak el bennünket...
MÁSODIK   Már csak vezényszóra várnak...
NEGYEDIK   Elnémultak a hangszórók...
ÖTÖDIK   Iszonyatos csönd támadt a téren...
HATODIK   Hallom a csöndben a fogam vacogását...
HETEDIK   Megérkezett a vezényszó...
Ősszekapaszkodnak és énekelnek.

Hősök itt csak azok lehetnek,
Akiket gyilkosaik temetnek,
Nem változik, csak fogy az élet,
Legalább gondoltunk egy merészet.

Itt nyugszunk, vándor, hirtelenül,
Elpusztítottak minket hirtelenül,
Nincs hírünk, mert érdeemtelenül
Haltunk meg, bár minket is
Anya szült.

Felugatnak a gépfegyverek...

(Íródott: 2009 őszétől 2010 tavaszáig)

Bedő Sándor: Madarak